

Pádasdy - pályamú

Ért. 1893. sept. 30.

VIII.

h.)

... küzdj, és bírvabírád!
... andád.

A jött - ment.

I.

Tűt a Tisza partján, a nagy tónaságon,
Ott a délibábos, híres Hortobágyon
Hökényfalva tornya magaslik az égbe,
Onnet részem szejjel a nagy meszkeségbe.

A sepiősten jüzenek mélabis karangja
Javát minden reggel meszre elhatalja,
A nyáj vaskolompja, madár csicseregése
Mind, mind öfkehangzik kedves, Nagy zenebe.

./

Kőkenyfalva község ősi magyar fészek,
 Melyet fel nem dultak cöcceredes vészek;
 Most, hogy békét élve ádós kasák multán,
 Eke után barmag, s elmereng a multján.

Mint a messzeországú mézet gyűjtő népe:
 Olyan gondos, munkás, élelmes a népe;
 Nem keres az nyugtót csak az Úrnak napján,
 Akkor is ott látod a szentegyház pordjain.

Hogy a munka népe, meg is lássék rajta:
 Takarosa háza, telve ott a pajta;
 Mint örül a vándor hogyha ide téved,
 Part ajtón tarat, saka pöröndön ebéd.

Midőn néhanappján gondját félretéve
 Játaj tánczra perdelni fiatalka, véne,
 Öröm végig nézni minden mozdulatját,
 Teltaralod benne öröm ~~és~~ labánatját.

Jme épen most is, úgy mint minden cöben,
 Ünnepi díszet öltött vécles jókedvében:
 Minden ház eleje szépen csöpirore,
 A vén zsemben szomszéd ma de hogy pörölne!

A ház szeme fénye haját szicromiázza,
 Rózsaszín szalaggal bal vállát szifriázza,
 Tet kinné az ember menyegzőre meane,
 Egyike a másiknak mosolygal Köszöntnek.

Mi lehet a ^{oka} nyitja ennek a hü-könsök,
 Miert van olyan kedve némely leányzónak?
 Miert mert a körség most tartja a búcsút,
 - Egész évek óta folytatán úgy is sokat búcsult.

*

Palubili, vendég, szentegyházba lei be,
 Anyi jómbor lélek vapon hogyan lei be?
 De a fatu népe tudja mi az „illik”:
 Vendégeink ad helyt, mint ahogy az illik.

Leopoldin jön meg az Istvánki papja,
 Győfekei aggastyan, kivemek atyja;
 S megssólat a hívás. Főj el frontlélek-re,
 Schivan az áldást minden jó lélekre.

Szíjjel néz az ősz pap az igéék székén,
 Szembeli nyáján, áhitatos népén. . .
 Hogy látszik mintha csak egy arcot keresne,
 Kinek jelenléte öröme lenne.

Nézd csak milyen búsan, szomorúan róna
 Tat a néhány fűrtjét, mely még koromárka
 Szegestyan' létére nyolczvan éves tarját,
 Könny perog az arczán, nézd reszletit' karját. . .

Ünepélyes hangon kezdli a beszédét,
 Dörgögtél véren' hozzá az "Ünnak Hegyelmét".
 Nyán találosan, meghatósan tartja,
 Zómat-Könnyet hullat, aki meghallgatja.

Imig a fam nepe, búcsút cívót kezdve,
 Istenczerék szolgál, ártatlanságért esdve;
 Koldrig amott túlnom hóisány Péni háza
 Hejje-hujja, hároma, dorbézolás háza.

Ezen most esenditnek "képfelmutatás" ra,
 Am a pajzsa kőrsak isznaki egyre-másra...
 Bónatosan sóhajt a hát tisztos nője,
 Bónatos hiányától nedves a kendője:

» Nagytürelemű Istén, oh bocsáss meg nekí,
 Istenselen kettét oh ne tudd be nekí!
 Írítsd őt jó útra Isteni erőddel,
 Szaggy szájtsd, alórd meg fenyítő kezddel! «

Így sőt a kő lélek szive bensejében,
 Akonyhatan sűrűven a tűz közelében,
 Jólki delogy sósna, nagy merészség lenne,
 Jóakaró sőtől házi botrányt lenne. . . .

*

Vége a misének, lakomához ülnek,
 Ittük talán búsan, egymást derülnek,
 Kármelyik háznál kerül elég bőven,
 Nem sokat köstönik esznek egyszerűen.

Rég nem látott társak újra összeülnek,
 Egymásnak látásán vigadnak, örülnek,
 Elmondják mi történt néhány évnek folytán,
 Megoldódott nyelvök beszélnék egyfolytán.

Regélnék a multról, ifjúkori csínyről,
 Egy-egy eseményképről, pajzán hícoitkéről,
 Minch nosalygása, csákos pillantása
 Elhitevévelől hogy nincs neki mása. —

Amig így regélnék a szép ifjúságról,
 Rég letűnt időkről, remélt boldogságról,
 Amig az örecséb a poharát tölti:
 Addig a fiatal bohó kedvet tölti.

Muszkárosa mecsék, — minek búsulónának?
 Megadódik az árát a sok búsulónának!
 Vigam szót a nőta a leveles szimba...
 Eljött a sok szép lány fehér-p rózsaszinbe.

Mócsány Péni loánya, apja büszkesége,
 Anyja szemérménye, a falunak szépe
 Hogy maradna otthon? - hisz leendő párja
 Egész biatom ott lesz, megigérté, várja.

Pedig hogyha tudná hogy a gondból mely
 Hűség-néni jönna szűz kezet kéni,
 Talán nem is volna olyan paján kedve,
 Messze elbújdosnán, azt sem tudnáll merre!

Így azonban elmen, hiszen alig várja
 Hogy a várasztottja kebelére várja...
 Jive várasztottja: Kereskenyi Endre,
 Kinek a látásán úgy örül a lelke!

Hyeu gyönyörű póm messze földön sincsen,
 Egymásnak teremti a jószágos Istán:
 Stranyzóké fűthöz úgy illik a barom,
 Hát még a szép jusshoz Endre izmos kőrje!

Az ismerőt évek, emez huszonhárom,
 Minden ember szemé megakad e párom.
 István, milyen kár hogy az egyik gazdag,
 Gazdagot szegényhez vajmi ritkán adnak!

- Mindenkinek nyájás aki káncaza kéri,
 Szegény-e vagy gazdag, - ő bit ^{ny} ^{nem} ~~szó~~ ^{kerdi};
 Mint a szép fiatalne, Herodesnek lánya,
 Agyan igazságon, béditőan járja...

Hovimad-ebéd tájban kara hívják Klóráát,
 Pedig ép most járja legkedvesebb tánczát. —
 » Mondd meg a szülemnek, ne aggódjék érttem,
 Vigyázz rám a Domoli, én leendő férjem! «

Még egyet lejtnek bizalmas sőt váltva,
 Jó nőtől, táncstól nagy nehezen válna;
 Kesekényi Endre elhísvi szépen
 Faluhosszat, nyiltan, — ebben semmi séggyen.

Kézét kézen tartva valamit suogynak,
 Santán egymásnak jó éjszakát mondják
 Kesekényi Endre búsan néz utánna,
 Mintha csak sejtene mi vár otthon rája.

*

*

*

» Aranyos anyácskám mit parancsolt vélem?
 Hogyha nem csaródom: meg' késő jött értem!
 Nem kell nekem senki, választottam régén,
 Hogy hívják hogy "jött-ment," - ott a faluvégén.

Fogyódot a lányka megessékolva anyját,
 Lúmska sive égve, pir borítja a kezét.
 Anyja fejt' sárra, - "delem lesz abból valami,
 Apúd ellenére nem fogsz hozzá menni!"

Ha csak rajtam állna, hej beh boldog lennét,
 Jöghajadra még ma nyrtaságat senkét!
 No de ne félj lányom, van még reád gondom,
 Utasítsd csak hozzáim, - löbbi az én dolgom.

Így szólott az „anyjuk” Klárit bevezetve,
 Hol az iri vendég kártyáink nevete;
 Meglátja őt Mery, & ellobja a kártyát,
 Imintha övé volna, átkarolja Klárit.

» Mery úr, kikérem . . . lassabban a testtel,
 úgy látszik, úgy látszik hogy ön mit sem restel!
 Kintörtem jó napot! Hol a Tessen náunk!
 — Szórá tessi nyomában: Játékkal hogy állunk? «

» Mit nekem a játék, — kerjünk át most mássra:
 Mondd meg édes rózsám, eljött-e Faásra?
 Eljött-e korzám helyre menyecskénem?
 Jettesse, azt mondják, sebből szól az ének! «

» Meg lehet, nem lehet, menjen a mamához,
 Ha az jönak véli, elre gyek magához!
 Tsmélelve mondóm: ne oly bizalmasan...
 Mény úr, Mény úr, óvatosan, lassan! «

Fajzói az orvos lány felig cnyelegetve,
 Pózoassin újával Ményt fenyeggetve.
 - Ekkor az angyalsói rossz néven kivenne,
 Aki neherkelac, tán nem is szeretné.

S fejei úri módon kisse megpiccxercsi,
 Fonyhában a dolga, magát szed menti.
 Mény usam bámmal, így még le nem főték,
 Vigasztalni mások alig-alig győzték.

Thyen kudarcát után jövendő kérés
 Ezt tartja magában: itt már úgy is késő!
 Megfordult a sarkán, felül kocsijára,
 Kosárral a közben megy a falujába.

Nem így, hegy Palkó. - Kipedria bajorát,
 Gallériján igazán s megkerdi a bajorát:
 A szép úró előtt állón meghajolva
 Elkerdi erőből, majd nem szorakolva:

» Asszonyom, asszonyom meglővestem szépen,
 Kivér hugom kezét ezennel megkerdem . . .
 Jánčekom nem tépa, komoly célból jöttem,
 Mindjárt meg vesztél: s tavad-e remélnem? «

» In lányomat érte? - sőt a kőriasszony -
 fiatal az arra, hogy leare menyasszony?
 Volt ugyan kérője nem is egy, de kőriom,
 Egyébként kérje meg, - semmi kifogásom.

Att a belső káló, tessék jobbra térni,
 Jemérmetes sővöl, higgadsággal élni; -
 Rátartós volt mindig, kopogjon csak székem,
 Hogyha marasztalná, maradjon a széken. . . «

De hogy is kezdésné, elég volt belőle,
 Liss az az özike most is fut előle;
 Kőr volna a sővöl, liss a bűszke Klára
 Káé fel' vonódik, másnak lesz a párja!

Szapda haragtot, széles melle durxad,
 Részvél a csigóinyon: „In' nótámat húzzad!”
 És a csigóiny húzza, szomorúan, búsan
 Kétségbe halhokban, végt' ellátván. . .

Meny Pál egyesint, elhagyja a rötöt
 Szának a ki húzza szaxos bankót nyújt át,
 Hidegen köszöntve vesz búcsút a kőértől,
 Micsánytól, rejtetől sa jéghideg lánytól.

Háromnegyed ére midőn utoljára
Mény Pállal számolt a szép hőseságy Klára;
Móta megkérte épen kibenek kére,
Klári fejét ráta, sajnálta hogy késő!

Most jön a tizedik: deli Kereskenyi
Óhám a járása, színi öröm rá nézni!
Képzél sokakat áron, minien neki apja,
Esem pedig szerető, gondviselő anyja.

Hogy legyen a gótor, már messziről látszik,
Haja bódortfürtű, gesztenyeszint játszik;
Válla erős, széles; domború a snelle;
Arca nyilt, bámté; jószágosa lelke.

Bátom lép a házba, mintha otthon járna,
 mintha a családtag parancsára várna.
 Mielőtt megpillantják a szolgálólányok,
 Cítkos mosolygással illően félre állnak.

» Helybeli ritka vendég, hozta Istén nevére!
 - Hát a farsang deslán hogy és miként állnak?
 Lore késem jobbra, tessék bejebb kelni!
 Hídegy konyhán sem jó sokat vesztegetni. «

Fogyaszt a szép Klári Enstét bejebb tolván,
 Csábos pillantásait mosolyával tolván;
 Hossz az első házban puha kezével
 Közel maga mellé illően leültette.

Látrán Hereskényi hogy csat magok vannak,
 megörvös a lelke a várt alkalmannak,
 Beszédre nyílt ajka, szerelmes beszédre,
 Sügg szótott a lónyhoz, szeméibe nézve:

» Mielőtt keredet szüleidet kértem,
 Váld meg az Istene én választott szépem:
 Elhagyád-e hagyni ezt az úri léttel
 Estem a „jött-ment-ért úri kerőt, férjet? «

Ty státi Hereskényi a szép gyermek-lányhoz,
 Válasz-szavát bevév vajjon mit kataroz,
 La gyermek-lánynak stóra nyílt az ajka,
 Felvett kérdésre feleletet adva:

» Nem jö a szememre boldogító álm,
 A sok úri kérés gyönlőlöm, utálom . . .
 Tmó it a válassz, Endre, cides szemem,
 Nézzen a szemembe . . . Jéret-e így engem? «

Hangja olyan lázas, keblezikái vesztet,
 Lipirul az arca, nem maradhat vesztet,
 Alabástrom-karját nyaka köré fonja,
 Ajkát ajkaként mind közelebb vonja . . .

Keskenyi Endre a helyett hogy szólna,
 Azt a földi anyját még közelebb vonja,
 Megcsikolja szárazon cserpiros ajkát,
 Keblére öleli kedves tubicxáját . . .

Amint Endre keblén ott fekszik a lányka,
 Megjelen' az anyjuk az ajtóban állva;
 Megrezza az ifjú, meg a leány-gyermek,
 S meglepetésölnön messze séjjele mennek.

Mosolyog az anyjuk amint észrevette,
 Hogy semmi a lányka Endrén felejtette...
 S betéve az ajtót rehozza más is hallja,
 Tanyától az ifjúkat, Klárit szemmel tartva.

» Nem is hittem volna hogy ennyire vagytok,
 Hogy tudtomon kívül csókol veszeltek, adtok,
 Hisztalan tagadnád édes fiam Endre,
 Nagym is rónóztél erre a Kis szentre!

Én de kégy nyugodtam! - Hacsak rajtam állna
 Nagai áldásom meg ma ráton szállna;
 Nem is adom másokat, neked szántam régen,
 - Csak az „apjuk” volna azon véleményen! «

Alig hogy est monolja, a kezüket várják,
 - Tan az apjuk jött meg, és ökelmet várják,
 Úri lovas cíbe fakó paripáján,
 (Kegyelőre tánczol mint valami sátán.)

Nem az apjuk volt az, hanem megint kérő,
 Karcsú magas férfi, merészen beszélő,
 Hócsány Pént kérdi s kegyrit a lovól,
 Gyestánót és nyerges szedirt a fakíró.

» Örmökéknél jöttem, nevem Réthy József
 Barabáry grófnál uradalmi ispán «
 Melyen meghajolva magát bemutatja,
 Flóra falm szíve, szeme azt kutatja.

Jólatt modorával, magyar szivességgel
 fogadja az aszpony, s beéri vendégséggel;
 s szobákon végig amint bekerül,
 míg az ara megjő, kürelemre béri.

Elő hátra cívő ott találja Endrét,
 s az ifjúnak jobbján azt a kedves gerlét;
 Bemutatja magát mint Odalinn tette,
 — Endre közzölését még csak fel sem vette.

Világimlő szemekkel emez végig méri,
 S midőn végig méri becses nevét kéri...
 » In is érte jöttem, Kerekesényi Endre,
 Vagy hiszem, ispan ur, nincs székség itt koldre! «

Visszavágt a csxel az előbbi sértést,
 Hogy még fel sem vette seives közzintését.
 » Különben axé lesz, aki seivet bírja...! «
 - Exact a haragot egyre jobban szítja.

Rékhy István dul-fut, cres lesz az arca,
 Nem sok kellne hozzá, hogy helyenebb haragra,
 Előre jöke jön meg Vener Mocsány Péni,
 Kisse' pitzókásan, nehezen tud lépni.

» Ha a szemem nem csab, Róthy urat látom,
 Ex ven artium verolén, möve régóta várom! «
 Így szól hócsány Béni, ragyog parolázva,
 Imogyöleri Róthys - el volt segegy éva.

Hogy még más is vanja, alig vette észre,
 Nyanyira bean volt az ölelkezésbe;
 Azt mikor a lénya beunsatta holdét,
 Akkor tűnt fel neki az a nőiik vendég.

Mint hogy rég ismerté, gyermekkor óta,
 Meglepette föle mi jövebbem volna?
 Hercegnői Endre tartózkodás nélkül
 Elmonda hogy miért jött, - akás elé kecsül.

» Hason, öcsém Endre, csak nem tréfálsz velem?
 - Így szóló hócsány Bóni kikívó - kevélyen,
 Am ha cike jönnél tudva legyen rólad,
 Hozgy egy hócsány, Klárit nem lenked szóintam.

Hozgy is mered kéni Kökényfalva gyöngyét
 Adnak kötszár holdas hozományos földjét?
 Te, a hócsány „jött-ment”, kinek tén az apja
 Egylovon mint holdus az idegens lakta!

Excel hócsány Bóni karosszékre ül le,
 Beszél minden tagja úgy fel van hevülve;
 Ottkötösi Endrét günyorosan méri,
 Klári meg az anyja szavát lesi, nézi...

» Ami engem illet - engedelmét kérem,
 Becsmérlő szávása hogyha szóval élek, - «
 Lelkesany fele fordul szemét szembe állva
 Gardaggala jött-ment bátran szembe szállva:

» Azt a kétszáz lovatát tartsa meg csak szépen,
 Nem is azért jöttem, - feleség kell nekem!
 Hiattam a pénzt tegye hogy tetszik,
 Nekem nem a pénze, hanem lányc tetszik!

Apómat ~~re~~ sértse! - Ő már meghalt régen,
 Nem a puda párnán, hanem a karistórn:
 Guyon Richárd mellett Branyiszlóát karost,
 Hol az osztrákokkal a gyű Nemény, kanc volt!

Anyam' is rég porlik, — árolja meg az Istent,
 Most ha nem oly szorgos, ma kán Krumm stáncol;
 Van hetvenket holdam, semmi teher rajta,
 Van ökröm, tehennem, lovam legjobb fajta.

Tízesszeggel jöttem, annit övöl kaptam,
 Mégis gabád mödön megholt a gyám bányán;
 Pedig hogyha élne szembe köze rágná
 Felmed nyáston mulsját, hogy a viláig bátra!

Elmondani bátran miként is lett Ócsán
 Jéz, nagy birtok ura ő a dicső hócsány :
 Emlekvék-e arra, elhagyta a labort,
 Anyjátatos mödön az ellenes pistolt?! «

Jóha még de nem tud, a hős honvéd sarka,
 Jome házból löngöl, emelkedik karkja.
 Micsómy Péri kéki, fejékes kap szédül,
 Kálly ott nem volna tessék a székéről.

» Állj meg, bitang fattya! — fogd meg öcsém Rétován,
 Szabadunkat sérti ez a jött-ment, hitvány,
 Ne kímeld a fattyút, hadat famuljon mörest,
 Neked adom Klárit a nyomban ezer florést! «

» Fattyú « sora Endre, kalaványát, kékül,
 Orvokati jöpné tamadássa készül.
 Gyöngy asszony-népség majd kétségbe esve
 Monkszik a házból segítségért esdve.

» Nem bánom birtokra, ne kíméljütek egymást!
 Ki legyen a gáton, ismerjütek meg egymást!
 Gögös úri kéro hadat bánjak el veled,
 Könnyörülő Isten oltalmazzon téged! «

Mint a király-tigris megra him-országon:
 egymásra rotnának Endre megr az ispán...
 Dromlári kéro falugyöngyét félti,
 Ellenben a jött-ment becsületét védi...

Nem sokáig küzdnek, nem sokáig vlnak,
 Az marada gyöztos kit bitangnak hlnak:
 Úgy teriti földhöz gögös vesilylássát,
 Még csak egy jái-szó sem hagyja el az ajkát.

Micsány Péni lármáján, Réthy még sem rándul,
 A nyözelmes bajnok maga elé bámul . . .
 Nyakra-főre fut be a nagy zuhanósa
 A remegő úrnő aholt-halovány Klára.

» Bizokra kelt vélem, megadta az árát . . . ! «
 Szegvetőleg nézte félholt vetélytársát;
 Lajcsi kössint nékik a ~~sz~~ méltósággal lépve
 Lassan hátra ballag, még vissza sem nézve.

Szomycsicség, ánnul, sem tud szóhoz jutni,
 Cselédség sem bánja, hagyják futni ménni . . .
 - Dehogy is fut Endre, na's annak a vére,
 Ő csak barátságát hozta rendbe véle.

*

*

*

A nap tükörongja elfogyott már régen,
 Csak egy piros csillag hagyott még az égen;
 Mire az est-harang az utolsó Kongja
 Az éj sötétsége azt is kökbe vonja.

Aztán sötétebb lesz, elcsendesül minden,
 Csillagok sem látni fenn a felhős égen . . .
 Keserű éjszaka sötét éjszakáiban
 Szamos partján búsul, jár-keel egymagában.

Mint ha sírba vágnék alyan búsán jár-keel:
 Meg-megán széjjel néz, majd alá jár, majd fel,
 Nem a sírját nézi, hideg temetőjét,
 Más vallakit vár ő, — kedves szeretőjét.

Nem sokkalig nőve rá, megjön a szép Klára,
 Vespelenül lépve mintha rosszban járna;
 Kébelére vonja. . . » Köszönöm hogy itt vagy! «
 » Szivesem! - Mondja csak: igaz-e hogy itt vagy? «

» Talánk kell ez éjjel, elávarom messze. . .
 Itm a ^{te} sziveskedet bántat ne csesse!
 Minis többé örömem ezona világon,
 Chit is keressenek én itt ezen a tájon?!

Lenni csak én igazam, tapodtat se lépnek,
 Véled nem sokára házaszágra lépnek!
 - Amde néha az szántak. . . menj es'ápoló Réthyt.
 Viténsen ámulok, felejtőd el a régit! «

Íbűcsű-csókkaal vá' meg, azax hogy csak válna,
Ha a síró éva útjában nem állna:

» Ne menjel, ne hagyj el, Endre, édes Endrem!
Megemészt a bánat még esem az esém! «

Csókkaal marasztalja, csodakelre kéri
Imintka sok'sem látná, szentöt-szembe rézi;
» Ugy-e vissza jössz még, — en' csak rád várok,
Imádkozom érte, szentegyházba járok! «

Endre nem stól semmit, arosát elszakarja
Fologástam tör ki, ámbár nem akarja;
Flossen' idő múlva ajka ajkát éri . . .
Vajna szép Klári vissza hoynyal meri?

» Visszajövök észre, légy nyugodtan Klára,
 Talán tix év múlva, talán remekára;
 Nem is nyugosom addig, amíg el nem veszek,
 Amíg totm evől boldoggá nem leszek. «

Gyermek-módszaimak, hallgatagon állnak,
 Még egybűsűsöket, kézszorítást váltanak,
 Jarral egyik jobbra, másik balra indul...
 - Gy szomvá minden, majd hogy meg nem indul.

Szomorúan ballag Kereskényi Ember,
 Oly szomorú mint a pörge-vesztett geoc;
 Vissza - visszapillroant mintha most is látai
 azt a kedves lánykát, kiért éltét adná.

Lábán néz vissza sötét most az éjél,
 Tíz lépést se látai köröskörül széjjél;
 Jemé könnybe lábad, - hiszen ő is ember,
 - Titokban sír, sóhaj, aki nyíltan roztel.

Aztán tovább indul, gyorsabb lépést tartva,
 Kézét zivóiban a bíval, botját kézben tartva;
 Körülötte esend van, ember, árnak alszik,
 Legfeljebb ha alykor csoszogása hallszik.

Jódarabig ment már. Mikor a nép felkelt
 Pihenésre gondolt; — pihenés bir elhelt.
 Leszülteher tündelt ott a kesztyű-útnál,
 Fűpen megy is mosdot a közeli kútnál.

Akkai tarionyját maga mellé tette,
 Az öle a sonkát, s kécs erövette,
 Akk is Klári adta, úgy kötötte rája,
 S fehér cipőt mellé, — az Tolen is áldja!

Amikoron Endre kécsét megtörölte
 Sonkának, cipőnek felét elheltötte;
 Szonját eloltani külti víz is jó volt,
 — Jó annak a víz is, ki nem itat ő-bort!

Foglaltak az újat új, pröve kapva,
 Könnyed saronyját nyaka köré csapva;
 Esti korangozóra Nagy Váradra ért be,
 Segy-kés meszely borta vaskéglöbe tért be.

Borzagatók közben nyíltan előadta, (kinet?)
 Peretőjét, háris oda miest hagyta;
 Azt is elbeszélte hársányéknál hogy járt,
 Hogyan locakéztette a konczegő ismét. . .

» Hosszombébe álltam, földbirtokom, hársam,
 Jókeresre bíztam összes ingósáigom;
 Hársi tűzhegyemhez majd csak visszatértek,
 Totig, Tóthn neki! Szolgálatba lépnek!

Nőasszonyos munka sohasem volt sajnó,
 Munkám után majd csak nyugóék én sejtöm.
 Hűgőha nem is szeretek, nyolcok - kilencok én mulok
 Bérbe adom földem valamit csak hozna.

Mikor aztán én is át-hat ezrig állok,
 Legőz komolyosággal hőcsőny én állok...
 Jerekném azt látni, ki szakít el tőle,
 -Hogy "ó" talán nem vár, nem is tartok tőle!«

Így szól Endre nyiltan, mondhatnám hogy kével,
 Hátot vetve néhány fáradságos kével.
 Trostója egyet, s mikor ezzel kész volt
 Kopogtatott újra s másodszor is kint bort.

Minden asztaltörőit, már mint a nej szótta,
 Megkínálta illőn, megkínálta sörta;
 Közbeszólt azzán czipő szármarását,
 Apja hős halálát, anyja orosát, győzést.

Mintén kitért a síve bábánatját,
 Nyaka köré csapta csikos tarsisnyáját;
 Aztán botját véve, vélok kezét fogva,
 Elbűcsizott sötét, jó éjzrakát mondva.

» Tiam, hogyha tessék, nagyon tarsát vélem;
 - Apád derék pübe s bajtársam volt nekem; -
 Amit róla mondtál tann vagyok rája
 Excedünknék ő volt leghűbb katonája!

Köbel-barátom volt, s' viselte gondom,
 Életmet menté, Tötenemre mondom!
 Járált nem ismerve oroszlánként haragot,
 Ott lebegett hátai, ahol adóz harag volt! «

Bóishy János volt az, aki közbetragot
 Akkét Endre oddig talán nem is látott;
 - Milyen nagyvonnakotaban a honvidni kellett,
 Mindensé elhagyta p' ment ahoza kellett.

» Ha már szivesen lát, engedelmét kérek,
 Jóakasával vissza csak nem élek;
 Szives meghívásait megköszönöm szépen,
 Mitagadás benne, kram, jót tesz velem! «

Jó szívtól a vándor. Ére az őt korvid
 Karanfogat Endrét s' olverette onnet,
 Meg kara sem érték, szát lépést se tettek,
 Áron korvid s' jött-ment jó barátok lettek.

Az a kedves öreg nem csapott ^{ám} bix' hü-köt,
 Adott ami kellett, ami éppen kéis volt;
 Pinczéből az egyit előkerítette,
 Szécsa's beszédével meg is neveltette.

Jó eszéli után nyugalomra tértek,
 Fűb' rapra hagyván mire rá nem értek.
 Lásdát vándorunknak jól esett az álom,
 Régi nem elűlt szegény, ilyen csak ágyon.

Hát ha elárvulnám mit álmodott éjjel,
 Kivel bibelőcöt, kit ölelt át kéjjel,
 Mint lett gardag ember, s mint nem ismert néja
 Régi eseményképe, kedves klárikája...!

Óreg Básky János másnap virradóra
 Jókisaként felkelt - ötre járt az óra,-
 I mint a derék gorda barmok után nézett,
 Nagy-e nem is hinnéd milyen nagyot nézett?

Élő, akit látott, nem volt más mint Endre,
 Barmok között járva, eleséget vetve;
 Jól tartotta őket, mintha ott hon volna
 Voha ott a stenán hevert három stolga.

Amint Endrét látta az egykori horvid
 Észrevétlen mint jött, elsőmpolygott onnét
 » Képe nyomán halad! . . . dolgoz amint látom,
 Becsületes, jámbor . . . régen lelem - várom . . . ! «

» Holott ének sálya nyomja már a vállam,
 Bizony félig-meddig síban van a lábam. . .
 Nőmet elvesitén, örkösöm nincom,
 Öreg nappaimra gadoviselém sincsen! «

- Jajszól Batthy János, midén reggel Endre
 Beállított hozzá hogy bír ő már menni. . .
 Könnyesepp gördült végig Batthy őse szakkállán,
 Kesken megint ráért, közebe meg-megállván:

» Hátud, öcsém Endre, maradj te csak nálam,
 Rád bízom a háram, földbirtokom, nyájam.
 Fégy úgy amint tetted, amint jónak láttad,
 Földolaj hogy hű légy, hidd el meg nem bánod!

Igaz hogy egy kicsi sok is lesz a gondod,
 Amde másrészt, hidd el, nem ^{az} rossz a dolgod:
 Több minőségben s nem cselédnek tartolok,
 Itt a kezem, csapj fel . . . s még ma bemutatlak! «

Kesestényi Endre sracki hallatára
 Alig tudtál szólni, elállt szem - szája,
 Nem remélte volna tegnap ilyen tájban,
 Thy szerencse éje s ilyen kamarájában.

» Ami engem illet, + édes Urambátyám, +
 - In csak így állítom hogyha meg nem bántrán,
 Nem vagyok rá méltó, de ha úgy kívánja
 Több nem is lépek, - itt a kezem rája! «

Nagyos parolárona exxel helyebb kelten,
 Egyröl - másröl szólva origan értekesen:

Hány kold földet mivel, minő nagy anyája,
 milyn korban van most masha-állománya...

Jamig öka hárbam kövületmentek,
 addiga felhárbam assaest szitettek;
 Aztán megsemléste saját lakosságyát
 abban helyesőn el - üres tarionyáját.

Övid idő múlva, nem felt bele két hét,
 Báshy jemetősi felkarollók Endrét;
 Mindenkinek tetszett ritka szerepsége,
 Emba-becsülése, becsületessége.

És az öreg Báthy, roka nem is mondta,
 úgy kezdte Endrét, majd tenyerén kordta!
 Együtt jöttek - mennek, együtt ebédeltek,
 Flosser néli estén együtt beszélgettek.

Mint a sajtó öcsés, Endrét úgy tartotta,
 Ellátta őt pénzzel, s szíven taníttatta. . .
 Néhány évnek folytán nem is látszott rajta,
 Az egykori „jött - ment” hogy tán parasztfajta.

Hol viruló bimbók, szép leányok voltak,
 Majd meghaltak este, úgy uszána voltak;
 Házi mulasságra, úri menyegzőre
 Fővárosi reményében hívták nyakra - főre.

Elmerat bír' ö; mért ne, hogyha épen ráért,
 boldogságból szép hölgy szép száráért;
 Mijndig talált helyet egy-egy leány mellett,
 Tjöl mulatót, távozott amig reggel nem lett.

Kacsintgastának rá, epedtek érte . . .
 Endre bizony sem est, sem est meg nem kért;
 Jéve máshoz húzott, régi kedveséhez,
 Akhoz az anyagi, szerény keremléshoz . . .

*

*

*

Tanon-onnát mintegy hét éve már annak
 Hoogy az öreg Bóthy s Endre együtt vannak,
 Emez legszebb korban, nem gondol a bírá,
 Míg amannak háján hetvenkét év sálya.

Élete alkonyátján oly jól esett neki
 Munkás életére vissza-vissza nézni,
 Élete alkonyátján, beteges az ágyban,
 Elhagyatva, árván, halál sírnyelékében...

Ma is mit is mondanak? - mégsem egész érvén:
 Szegény mellett ott ül szavát leve-várván
 Kesestényi Erőse, az ő kedves öcsese,
 Haját oxitógatva, örököve felette.

Régi ismerősi ágyán körülállják,
 Majd csak megint jól lesz... ezzel vigasztalják,
 »Oda fenn majd jól lesz, én is tudom, Isten...
 Nem sokára itt lesz a vén kassza és sítem...!

Nem reszeget tőle, egyszer meg kell halnom,
 Postól való testem porok díszaradnom;
 Végző ohajtásom papírra van téve,
 Enkezemmel istam mintegy negyed-éve.

Fölbirtokom, házkam, összes iramányom,
 Aranyom, ezüstöm, minden ingóságom
 Mivel másom ninesen, neked hagyom Endrém,
 Te viseld gondom, így lesz ez majd rendem.

Szugalomra vágyom, töredött a testem,
 Mióta a lépcsőn alga nagyot estem. «
 Többé szólni nem bír, száva eláll, csend lesz,
 Jéme lezároditt, lelkezte csendes.

Milyen körülölyjén lassan elávoznak,
 É leán a kapu-alján rejta sajnálkozniak;
 Nem marad más hátra, csak a gondos Endre
 Annygy hatoloklónak lélekretét leve.

Felibredvén Báthy végre nagy sokássa,
 Ott találja Endrét az ágyfejénél állva;
 Te vagy, fiam Endre? te maradtál velem?
 Új ide a székre, jér közelebb velem!

Halljad édes Endrem, amit elbeszéltek,
 Felhárom a titkot áddig amig élek;
 Hét év óta tartom keblembe zárva,
 Hét év óta folyton alkalmosa várva.

Ne vedet ezon sőlem, hogy hallgattam well,
 Kényes dolog mindlig, főleg az illyféle;
 Most azonban halljad itt a beteg-ajyon,
 Midőn félig-meddig sírtam van a lábam.

Tizenháromat istak. Föld, zimankós tél volt,
 Ép' a szalmánál ültünk, ha jót tudom, dél volt.
 Kopogtatást hallunk... Ugyan mi a járnya?
 - Jendy Róza lép be, könyök legszébb járnya.

Szamos partján laktunk, mi is Róza atyja,
 Tálpig derék ember, ősi család sarja;
 Neje korán elhunyt, sem volt más mint járnya,
 Jár hová földbe s háza, - Róza hozományja.

Töleg s éi estén át-él jöttek hozzánk
 S elbeszélgetések sokszor órák hosszáig;
 Mi a gyermek-iffak kánolalóhoz ültünk
 S egymást mulattatva sorost jövenolöltünk.

Nám s Szendy Gáspár midőn együtt láttak,
 Noha messze volt még, már egymásnak szántak.
 Én szerettem Rózát, csaknem sirtam érte
 Ha a kedves lánykát legkisebb baj érte.

Evék jöttek - multak, rossz termécek jöttek,
 Szendy Gáspáreknél válság szélén álltak;
 Noha Szendy nem szált, mégis fradtunk róla,
 Nem titkolt el semmit az aggóró Róza.

Így álltak a dolgok, midőn a mint mondtam,
 Téli szőlő időben épen otthon voltam.
 Kopogtatnak. . . Tessék! . . . s belép Jendy Róza,
 Régi eszményképem mint kifijlett róza.

Első pillanatra nem mert beljebb lépni,
 Engedelmes kérvé viösszavart kéni;
 Tebeztém a székrei, atyám aronképén
 S megkérdezte tőle, mi járásban legyen?

Majd atyámsra nézett, majd meg jömet én ram,
 Majd a nővéremre szomorúan, néman;
 Gondoltuk, hogy most jött, s szemé ki volt róza,
 Az ároverés nálunk már ki is volt róza.

Apám s Szendy Róza más szobába mentek,
 Samint jól hallottam, pénzről beszélgettek;
 Egy ideig csend lett, totán megfontolta,
 Aztán hosszan számlált, a pénzt leolvasta.

Hogy nem csatathoztam vélekedéseimben,
 Ht az iró róla, iró szerényemben;
 Tót ez események színi ezt igazolják,
 Szendy Gáspárcukat többé nem zoklatták.

Tanulmányaimat midőn elvégestem,
 Szendy Gáspárcuknál Róza kerét késtem;
 Gondolkodni látszék, majd meg körömlotta,
 Végre karasszót kért hogy megfontolhassa.

Midőn harmad-napra újra kopogtatam,
 Tálasképen tőle rózsabimbót kaptam;
 Rövid idő múlva egymáséi lettünk,
 Egymás ajkáról édes csókot szedtünk. «

- Mintha újra élné boldogsága napját,
 Édes mosoly árnya köríti az ajkát,
 Édes mosoly árnya, mert aminek perczben
 Keserűség hangján folytatá csképen:

» Egyszer néni nyugvón Kolozsvárra mentem,
 Felízem hogyan, hogy nem, ott hon felejtetem;
 A felütől vissza midőn hazra értem,
 Vondég volta kórnát, nyiltan lettem érttem:

Egymás mellett ültek, kezét kézben tartva,
 Nőnek fejcsője amarra hajva . . .
 Midőn benyitottam felre felugráltak,
 Úgy meg voltak lepve, hogy majd kövi váltak!

Hisz ha fészkes dulján, kardélsre megy vele,
 Megmutatni neki, éles-e az éle?
 És a megcsalt hitves, noha szivem vérezte
 Még csak nem is szólottam a történet végé.

Midőn apot multán újra viszálytam,
 Jendy Róza csiént, — ková? nem is kértem.
 Lát bennem a lélek, békém fel volt dulva;
 Bánat-felyteni mentem háborúba.

A hős Guyon alatt újon találkoztunk,
 Csibití és megcsalt együtt kárhoztunk;
 Midőn felismertem, kardom kirántottam,
 Am a hon javáért életet nem bántottam.

Branyiszko fővénél egymás mellett küzdünk,
 Hatal megvetéssel ellenséget üztünk;
 En a harc hevében mindig feljebb törtem,
 Előttem az ellent intottam, söpörtem.

Még egy néhány lejes, még egy meséz vagax,
 S fönn vagyok az otmon, s vellem négy-öt bajtárs,
 Mellem golyó'éri... kibugyan a verem...
 Utánam! - kiáltam, - ne törődj most vellem!

Egy más asán hullnak sebesültek, lovak,
 Am a bátor hősök vissza nem vonulnak!
 Csatajában, süzben most hetlenül végem,
 Ha nön csábitója meg nem menti Éltam.

Hogy mi történt keötte, arra nem emlékszem,
 Pörkhangóban voltam, hogy magamhoz tettem.
 Felre körülnéztem... a halott-haloványan
 Éltam megmentőjét — Keselkenyit látam.

Gyorsink! — igymond halokan — amde egyre kérték:
 Velejtsd el a multat, amit tettem veled!
 Bosszú ne enyhítse szédült boldogságod,
 Hisz ha meghell vallam: itthon sirt utánnad...!
 (vagy volt tőle!)

Légy gyermekem atyja, neveld a konómát,
 Neveld őt magyarnak, bajnok Katonának...!
 Még egyszer üdvözlöm régi hitvestársaid,
 Hésed fel az árvát, Bánfalvám találd!

Ezzel Kereskenyi szemét rám szegezve,
 (sebesülte?) Csónka kezét nyújtja, bocsánatot esdve...
 De mielőtt szólnék visszatér az ágyra,
 Egyetlen sóhajjal az élettől válna.

— Midőn nemsokára félig felgyógyultam,
 Nem bírtam maradni, újra kardhoz nyúltam,
 Tizenkét csatában győzedelmes kardom,
 Végre Világosnál — hej! — le kellett raknom.

Minak a legtöbb kora, futva kellett futnom
 Nig hogy sikerült Angolhonba jutnom;
 Kéj karóimtól távol a spannizetében
 Dolgoztam, fáradoztam, tavasz-nyár-ősz-és télén.

A hegyelem rapja midőn nagyoskára
 Pásztorok sugóit üldözétek hazóura:
 Pijavó társimmal én is visszatértem
 Én hol születtem s ifjúságom éltém.

Háramnak tojékát midőn rendbe hoztam,
 Egykori hitvesem s gyermekét nyomoztam;
 Hasztalan kusattam, hasztalan fürésztem,
 Elhagytaik Bányalót még a gyászos vesztben.

Hasi tüchelyemhez újra visszatérve
 Zaj nélkül meg voltam aulikiinnek élve;
 Amde nyugtom nem volt, a szor üzött - kajtott,
 Míg csak éltém napja estére nem hajlott.

Most, hogy éltém végét közeledni érem,
 Boldogság nemzője kezet fogott velem:
 Itt régen kereslek, itt vagy tehát vigre,
 Kereskedni Foltán s drága nőmnek vére! «

Miféle mikor a bűnöst papja feloldozza,
 Szívét könnyebbülten újra visszatörze:
 Felülékrést ő is, aki életében
 Mélyre rejtett titkát hozott kebelében.

Sors-üldözötte s jött-ment némán kezét nyújtán,
 Összefoly a könnye jelenet és múltnak...
 Főszokáig tartott amig az ifjú s Báthly
 Megkönyebbült szívvel széjjel tudott válni.

Mélyen megindulva s Báthly elé állva
 Így szól végre Endre az árvábbik áru:
 »Bocsánat a múltért, en' könnyörgöm este
 Boldogtalan nőnek boldogtalan véré! «

Fotogásban törki ráborul az ágyra,
 Anyja botlásáért bocsánatot várva.
 - »Tűttözlésd a könnyed, nem jö' szünet a'atok,
 Mikenk' akkorában, újra megbocsátok! «

Így a nemes Báthy, Endrét vigasztalva,
 Napbarnított arczát végig xirógatva;
 Egyik is, másik is újsa keset nyújtanak,
 Felénk élnek más s többé nem a multnak.

*

*

*

Város városában búsán harangoznak,
 Báthyék házából nagy halottak hoznak;
 Elhangzik felette az a gyászos sík...
 Környeznek, zokognak fiatalok, vénk.

Azon lebecsáják csendes nyughelyére
 Lesdőlmat küldnek érte az égbe;
 Mánna koszorút, egy-egy hártot dobznak,
 Mellyek a kaporsón tompán visszahoznak.

/.

Tomerős, jó barát, a csó- s felső szomszéd
 Secrüggesztett fővel távoznak el onnét;
 Kesekényi Endre men' el atolljára,
 Örök nyugtat esdre kedves halottjára.

- Olyan csodás minden a váradi hárbán,
 Nem járak sürgöve miként hajdanában;
 Bathy örökösét nagy ritkán ha látják,
 Akkor is bánatos, - nem is háborgatják.

IV.

Bügyasztan sőt a nap, alkonyatra későn,
 Nem örömet men le a gömbölyű égről;
 Két szerelmes pille korgelőre játszik,
 Lökényfalvi iton csöppes-fogat lásszik.

A nagy almás szürke mindteliveri fajta,
 Hátán csipa háló, módli sallang rajta;
 Robogva hagyják el az útszéli fákot,
 Régen nem járt erre ilyen pompás állat.

A pénygái gyepőt két marokra fogva
 Kórház ügyességel kereli a szolga; (sain a lóvénis)
 Hátul deli ifjú teljes erejében,
 Tekintete előre a nagy messzeségben.

Az a jött-ment volt az, aki jó het éve
 Mindent elhagyta s fájó bűsít véve
 Nyoma köré vette azt a nagy világot,
 Kereszi, ha volna, — földi boldogságot.

Most hogy újra itt van, úgy dobog a keble
 Mintha kedvesének közelében lenne,
 Mintha Kláritának bűbájos szemébe
 Holdvilágos eszén belé-belé nézne.

Felnőtt éve, útmutatás-fániál
 Kordus ül az úton s alamizsnát szömlél.
 Kereskegyi Endre mint futólag nézi
 Hacsak nem csalódik, ismerősnek véli.

» Megállj! « - így szól Endre, nyelőszájához nyúlva,
 Megáll a négy táltos, tajtékozva, fujva;
 Akaratig míg Endre pénzét keresgéli
 Eles sasszemével közelebbre nézi.

Visszafér a múltba gondolatának szárnyán,
 Régi elmúlt időnek feleletit várván;
 Felismeri benne az egykori ispánt,
 Régi vetélytársát kúsza Réthy Istvánt.

» Mondja csak, jó ember, - így szól hozzá Endre, -
 Járton járunk-e Kőkönyfalván erre?
 El-e még a híres, nemcs kisvágy Béni
 Kinek gazdagságát meg se lehet mérni? «

» Nem járnak rossz úton, ez itt Kőkönyfalva,
 Ami a híres hőcsány már rég meg van halva;
 Legarább így tászátk, nyoma veszett régen,
 Nem maradt utánna csak az átkos székelyen.

Aldott hitvestársa az síncsötbe' itten,
 Rég magához vette a jószágos Totán;
 Elgyedül a ványa az él, az is árona,
 Az is a bibának, s aem az öröm ványa... !

Még egyszer belejnyul duxradt essényébe
 Jócsomó bankót nyom a holdas kerébe;
 Az útszéli holdas még mielőtt szótna
 Elrotyog a négyes, mintha vitték volna.

*

Dübörig a hintó Kőkönyfalván végig,
 A négy almás-szűrtét gyönyörködve nézik;
 Még csak nem is sejtí a falunak aje,
 Ki jön vele szemközt, kinek közön felve.

Kőkönyfalvi bíró rangos keserűháza
 Nemesiről kiválik mincson neki mása;
 Előtte comeres, serébélyes jávor,
 Gardája, a bíró, becsületes, pámbor.

» Francsis jó napot, bíró uram, bátyám!
 Hala Istén csaklogy egyszégsben láttnám!
 - El-e még a rózsám, igaz-e hogy árva?
 Eljöttem ám éte, hogy ne legyen árva! «

- Így kössint be Endre, az udvarra lépve,
 Meglepettan néz rá az egész ház népe;
 A portolós bíró, meg a kocsos párja,
 Kisse' olyanakólag tekintenek rája.

» Sam, lám hogyan néznek, a kis kékít néki!
 Lá volnék a „jött-ment”, másként: Hereskényi,
 Hét évé hogy háxam, földem, ingóságom,
 Elhagytam mindennem, el a gyöngyvirágom... «

Elbeszélte aztán röviden a sorsát
 Utját, szerencséjét, Bóthy vállornását.
 » Most pedig, mint látjátok, így szól mostohyogom,
 Úrvagyok atánna, s nem fogadott szolgál! «

Majd egymásra néznek, majd a berrőlre,
 Majd a körülcsiplés, fehér kezekre,
 Amit nőcsavaj Klára övél emlékepele
 Öneki ajánlott az utolsó éjen.

Fakasztott mása volt annál amit Klára
 Ajándékba kapott egykor névnapjára;
 Erre aztán Endrét majd hogy megrem ottin,
 Ölelték, csókolgáltak, végre kültették.

De bix' apni Endrét nem maradt a szekén,
 Fűves lövésüket megköszönte szépen.
 Addig nem is nyugodtak, amig-nagymond-Klárát,
 M nem karolhatja, kedves tubixáját!

➤ Menj két fiám Endre, - férfi vagy mint látom,
 aki átkatolnai csak akadályon;
 Ott a falu végén, alsó kertek alján
 Jézusny kényhőt lelse majd, zúgó patak partján.

Jajzolt a ven bíró, elérte kenyűlve,
 Jeméből a könnyet ingójjal törűlve;
 Aztán ő is felkelt pillőn kikiserte,
 Este vendégül többször kőre - kerte.

*

*

*

Piroslik az égbelet a nyugati égen,
 Patak partján kis kert, valóságos éden;
 Fiskert körképben szegfű, majoránna,
Felső rózsabimbó: szemrevaló lányka.

Kés is mibra!

Két kezében könnyedöntözgető Hanna,
 Egyszín-kék kötődje feloldatra hajtó;
 Melabús dancója szivher szőlő, esdő,
 Visszapanaszolja a távoli erdő.

» Mondjad csak mi bajod, édes gyöngyvirágom?
 Boldogtalan árva, bús vagy amint látom;
 Megvárhat a barát oszd meg inkább velem,
 En is árva volnék, legyja feleségem! «

Az ismerős hangra körültekint Kiára,
 Megtudni, honnét jö' is a barátságára;
 Rokonszívből jött az, Endre ajakáról,
 Csak hogy mágnak nézte úri alakjáról.

Ott állott a hidon, túl a partok partján,
 Megpillent a karja a rozoga kőzfán
 Szólószemmel nézte akit régen nem látott:
 Az, az öccs - kedves szemlevalóságos.

Hogyha más ilyenkor cnyelegeten vélc
 Jóakaróssól is csipőgünynek veltte;
 Ma meg, tudja Joten, oly jó esett neki
 Azt a rokonszenves, csinos úrfit nézni.

Akáski mit gondolt, ő nem lehet róla,
 az az ismeretlen úgy szivéhez szóla!
 Hátha szivén könnyit, beszédbe áll vele,
 Hiszen, amint látszik, jóavalóféle.

Lefeszia kannát a virágágy mentén,
 La nefelejts-cokrot + endbe hozza mellén;
 Rákönyökük kisé a keresztifára
 Ismondja panasza a szép höcsány Klóra.

» Valamikor gazdag, boldog leány voltam,
 Kezycsom-kenyere, búsá nem gondoltam;
 En voltam a háznak dallos fülmeleje
 Apámnak, anyámnak drága szemefénye.

Tizenhat szelendőt taloln nem is éstem,
 már is kilencz kőrő kopogtatott éstem;
 Talamcanyi-gardag, nemes család sarja,
 Kemerevási ifjak, vegyest szöke, barna.

Apám parancsára mind szivesen láttam,
 Csak hogy nem örájok, hanem mássra vártam.
 "Jött-ment" nek neveztek azt az estmadtet
 "Mide ott az égben nem csinálnak szánták..."

Elűztea garság, kitudná hogy merre?
 Tárán nem is jö már soha többi erre!
 Pedig várva-várván több mint két év óta
 Hírszalag! sem maga, sem hír nem jö róla. «

Előveszi exzel csipkés keszkenőjét,
 Felcsánítja véle aláhulló könnyét,
 Aztán újra rátesz a szomorú tárgyra,
 Még úrfi ajkáról vigasztalást várva.

»Csakhamar náma elveztem apámat,
 Anyai szülemet megölé a bánat;
 A szám néző joból alig maradt anyji,
 Amit úgy hiának, hogy épen talpalattnyi.

Beszereő farasom napszámmal keresztém,
 Csak az egyik tudják mennyit nélkülöztem!
 Még az ég is hiszom, mint a féle árvát,
 Innen is, onnan is az utamat állták. «

Gyorsan hócsány, hóra, hókegyfalva széje,
 Fenti kipirosított kékfeől a kéje;
 Az a csinos úri csak úgy csörrevetlen,
 Egyszer csak ott kermett a lány közelében.

»No, no, ne sírj, édes, - majd máskéj lesz minden,
 Téged is megsegít a jósigos Isten!
 Hogy ne légy oly árva, élvezlek én téged,
 Megosztom a bűdöt, örömeidet veled!

Hiába jóraxod kedves fejedreidet, ...!
 Meglátod szép árva, én leszek a férjed!
 Fosszid meg a dolgoz...! látod azt a hintót?
 Oh ady hát válaszájra csókot, rózsabimbót!

» Rózsabimbót, teljest, egy kis levelkével
 Adok én az úrnak akár egy kötevényest;
 De már édes csókra csak a rózsám várom,
 Tisztelem az úrfit, — de sem lesz a párom!

Úgy stánnam vannak fiatalok verek,
 Amióta így a szegénységben élek;
 Rég úrnő lehetnék csak akarnom kellne,
 Csakhogy az én szívem nem eladó kelme! «

Saxel megfordulva, rózsatóhoz lépess,
 La sövices ágrii festő bimbós lépess;
 Körülkeremtette zöldes levelkével,
 Jodanyujtá neki panyolat kezével...

Mielőtt a lányka észrevette volna,
 A csintalan úpi gyorsan átkarolta...
 » Klári, édes Klári! — így kicsilltolt levelel,
 Lepeseállé ajkát sűrű csók-erővel...

A sálboldog ifjú elbocsátá végre
 S így szöblött a lányka szemébe nézve:
 » Klári, édes Klári! emlékszel-e erre...
 — En vagyok a „jött-ment”, Kereskevényi Endre! «

Samiba a lányka csipőcsapaját tette,
 Azt a csipőcsapaját elökerítette;
 Utánna kap Klári sácsi csipőcsapaját nézi,
 A nála levőhöz széle-hosszáig méri.

-/.

* a mérték is rájött volna

»Igen ez az! - igazságot, - ez az, amit adtam, . . .
 Anélkül névnapomra ajándékul kaptam . . . «
 Azon odáborul Endre kebelére,
 Sőt szokog, ott nevel a falunak szépe . . .

Hagyjuk őt szokogni, hagyjuk őt nevelni,
 Jól csak megéneket végre nyugtot lelmi;
 Kiszűdja hogy halmystor, östefőt az ajkuk,
 Még az anyjáról is mosolyognak rajtuk.

Este van, este van, nagy-korú anyósé,
 Höfletti sziműre van a falu festője;
 Didereg a csillag felett a magas égen,
 Arany szegret nézned a nagy messzeségben.

A faluban szeste mendikások járnak
 Szax ablakok mentén versenyt mendikálnak;
 Néha, de csak néha a reni Kondis kürtje
 Béli-beli szólat öröm-énekekből. . .

Itt-ott még cirkel egy-egy szegény gyermek,
 Áram alatt ők is haza felé mennek;
 Fáraiba veszik ott hon merényi diót kapnak,
 É s fejük alá leve békén elszunnyadnak.

Tizenegyre jár már faluban az óra,
 Épen most csonditnek első karangozóira;
 Kereskeinyicknek rácsos ablakánál
 Össze borult holdus hol fel, hol alá jár.

Meglessitja léptét az ablakhoz ére
 Szepillan a kézbe, a nagyúri fénybe;
 Boldog mosoly játszik fagyos arcvonásán,
 Örül, ő a holdus, másra boldogságán.

Drága, díszes mécses tövelisét fényét
 Exüsttel vonva be a ház minden részét,
 Gömbölyű asztalon ékes karácsonyfa,
 Lét kedves kicsinynek a kis Józus között.

Anyja keblén szunyogad a kisebbik angyal,
 A nagyobbik ébren, bajlódik a Karóddal;
 Püszkeli néz az apjuk bajnok gyermekéhez,
 Magasán felkapja, micselkedik vele.

A kortalan arcom könnyesep 'gördül végig,
 Gyorsan tova indul s men a kapafélig,
 E midőn már ajtó küszöbéhez érne
 A nagy hang hangja széthallszik az éjbe...

Magán a vén Kolobus mintha gondolkosnán,
 Fogai közt normol: » Majd holnap... ma nem még! «
 Ekkor egyet fordul temetőnek tartva
 Fejét bánatosan kebelére hajtva.

Ott a templom mellett, csendes temetőben,
 Utat tör a hóban . . . megbotlik egy kőben . . .
 „Itt nyugszik az úrbán nemes höcsány, Anna . . .“
 Ez az isis volna nagybetűkkel rajta.

Ráboml a síra, rá a sírkereztre
 Boldogul neje'ek övöl nyugtot ésdve,
 Mái hulló könnye exer gyöngygyé válik,
 Felke a leselőt amig meg nem válik . . .

Vége.